

POLITICI, PROCEDURI ȘI METODE CONTABILE APLICABILE LA RECUNOAȘTEREA ELEMENTELOR ÎN BILANȚ. TERȚII

Lect. univ. dr. Ana Pișleag, Universitatea „Spiru Haret”, Brașov, România

The objective of this presentation is the theoretical and practical aspects of accounting policies and procedures required by law for others.

Accounting policies define an accounting concept of "sincerity" of each entities in the presentation of all financial information.

Accounting regulations in accordance with the EEC Fourth Directive published in 3055/2009 the number of Public Order Minister of Finance, as defined accounting policies „ „principles, foundations, rules and practices applied by an entity in preparing and presenting financial statements (section 267 paragraph (1)). According to article ten of the Order of the Minister of Finance for approval number 3055/2009 in accordance with European accounting regulations, entities must develop its own accounting policies to be approved by administrators.

1. Cadrul juridic privind politicile și procedurile contabile

În legislația financiar-contabilă din România, noțiunea de „*politici contabile*” este de dată recentă fiind preluată din Standardul Internațional de Contabilitate 8 „*Politici contabile, modificări în estimările contabile și erori*” și aprobată prin Ordinul Ministrului Finanțelor Publice 94/2001¹.

Reglementările contabile conforme cu Directiva a patra a Comisiei Europene, aprobate prin Ordinul Ministrului Finanțelor Publice, 3055/2009², definesc politicile contabile ca fiind „*principiile, bazele, regulile și practicile specifice aplicate de o entitate la întocmirea și prezentarea situațiilor financiare*” (punctul 267 alineatul 1).

Dacă o entitate nu are administratori, politicile contabile se aprobă de persoanele care au obligația gestionării entității respective. *Aceleași reglementări prevăd faptul ca administratorii entității trebuie să aprobe politicile contabile pentru operațiunile derulate,*

¹ Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr.94-2001 (M.O.nr.85/20.02.2001)

² Idem op. citată pct. 2.

inclusiv proceduri proprii pentru situațiile prevăzute de legislație. După cum rezultă din textul acestor reglementări, politicile contabile nu se limitează la tratamente contabile, ci vizează opțiuni asupra cărora administratorii trebuie să se decidă și să le aprobe.

În teoria și practica contabilă, alături de conceptul de „*politici contabile*”, apar și conceptele de „*metode contabile*” ori „*politici și norme contabile*”¹.

Metodele contabile reprezintă *tratamente sau proceduri utilizate de entitate în concordanță cu normele și politicile contabile pentru a produce și furniza informații fidele privind poziția financiară, performanțele financiare și fluxurile de numerar ale unei entități.*

Politicile și normele contabile sunt considerate ca fiind *tratamente ce oferă mai multe posibilități pentru rezolvarea aceluiași probleme, asigurând libertatea de a alege între o metodă sau alta pentru a construi și reda informația privind poziția financiară, rezultatele și fluxurile de numerar ale entității.* Deci, potrivit Reglementărilor contabile armonizate cu Directivele europene, administratorii entităților trebuie să aprobe **politici contabile** pentru operațiunile desfășurate, inclusiv **proceduri proprii** pentru situațiile prevăzute de legislația în vigoare.

Procedura contabilă este o metodă sau o tehnică folosită pentru a înregistra sau sintetiza informațiile financiare în procesul întocmirii situațiilor financiare².

Deci, **procedurile interne** stabilesc *modul în care se desfășoară în entitate operațiunile economico-financiare și de altă natură.*

2. Politici contabile privind recunoașterea elementelor în bilanț – terții

Prin categoria de *decontări cu terții*, sunt delimitate *toate datoriile și creanțele față de terțe persoane, cu termen de decontare scurt.*

2.1. Politici referitoare la datorii

O datorie trebuie clasificată ca datorie pe termen scurt, denumită și datorie curentă, atunci când:

- se așteaptă să fie decontată în cursul normal al ciclului de exploatare al entității; sau
- este exigibilă în termen de 12 luni de la data bilanțului.

Toate celelalte datorii trebuie clasificate ca datorii pe termen lung. Datoriile pe termen lung purtătoare de dobândă se vor menține clasificate în această categorie chiar și atunci când acestea sunt exigibile în 12 luni de la data bilanțului, dacă:

- termenul inițial a fost pentru o perioadă mai mare de 12 luni ;
- există un acord de refinanțare sau de reeșalonare a plăților, care este încheiat înainte de data bilanțului.

2.2. Politici referitoare la terți

Contabilitatea terților asigură evidența datoriilor și creanțelor entității în relațiile ei cu furnizorii, clienții, personalul , asigurările sociale, bugetul statului, entitățile afiliate și cele legate prin interese de participare, acționarii, debitorii și creditorii diverși. Printre politicile privind terții enumerăm:

a) Datoriile către furnizorii de bunuri, respectiv prestatorii de servicii, de la care până la sfârșitul perioadei de gestiune , nu s-au primit facturile se evidențiază distinct în contabilitate cu ajutorul contului 408 – Furnizori – facturi nesosite pe baza documentelor justificative privind livrarea bunurilor, respectiv a serviciilor, prin intermediul următoarei formule contabile:

611 Cheltuieli cu întreținerea și reparațiile = 408 Furnizori – facturi nesosite
--

¹ IAS 8 „Politici contabile, modificări în estimările contabile și erori”, Standardele de Raportare Financiară, Editura CECCAR, București, 2007

² Siegel J., Shim J., *Dictionar of Accounting Terms*, 4th edition, Barron`s Educational Series, 2005

b) *Creanțele față de clienți pentru care, până la finele lunii, nu au fost întocmite facturi se evidențiază distinct în contabilitate (contul 418 *Clienți-facturi de întocmit*), pe baza documentelor care atestă livrarea bunurilor, respectiv prestarea serviciilor.*

418 <i>Clienți – facturi de întocmit</i> = 704 <i>Venituri din prestații prestate</i>

- c) Potrivit contabilității de angajament entitățile trebuie să evidențieze în contabilitate:
- toate veniturile și cheltuielile, respectiv creanțele și datoriile rezultate ca urmare a unor prevederi legale sau contractuale;
 - în conturile de furnizori și clienți, se evidențiază distinct datoriile, respectiv creanțele din penalități stabilite conform clauzelor contractuale, despăgubiri datorate pentru contracte întrerupte înainte de termen și alte elemente de natură similară.

d) Avansurile acordate către furnizori și cele primite de la clienți se înregistrează în contabilitate în conturi distincte: 409 – *Furnizori debitori*, respectiv 419 – *Clienți creditori*.

e) *Creanțele și datoriile în valută, rezultate ca efect al tranzacțiilor entității, se înregistrează în contabilitate atât în lei, cât și în valută.*

O tranzacție în valută trebuie înregistrată inițial la cursul de schimb valutar, comunicat de Banca Națională a României, valabil la data efectuării operațiunii.

Diferențele de curs valutar, care apar cu ocazia decontării, creanțelor și datoriilor în valută la cursuri diferite față de cele la care au fost înregistrate, inițial, pe parcursul lunii, sau față de cele la care sunt înregistrate în contabilitate, trebuie recunoscute în luna în care apar, ca venituri sau cheltuieli din diferențe de curs valutar (665 *Cheltuieli de curs valutar*, 765 *Venituri din diferențe de curs valutar*).

Diferențele de valoare care apar cu ocazia decontării creanțelor și datoriilor exprimate în lei, în funcție de un curs valutar diferit de cel la care au fost înregistrate, inițial, pe parcursul lunii sau față de cele la care sunt înregistrate în contabilitate, trebuie recunoscute în luna în care apar, la alte venituri sau cheltuieli financiare (668 *Alte cheltuieli financiare*, 768 *Alte venituri financiare*).

La finele fiecărei luni, creanțele și datoriile în valută se evaluează la cursul de schimb al pieței valutare, comunicat de Banca Națională a României din ultima zi bancară a lunii în cauză. Diferențele de curs înregistrate se recunosc în contabilitate la venituri sau cheltuieli din diferențe de curs valutar, după caz.

La scăderea din evidență a creanțelor și datoriilor ale căror termene de încasare sau de plată sunt prescise, entitățile trebuie să demonstreze că au fost întreprinse toate demersurile legale, pentru decontarea acestora (*confirmări de solduri, dovada că s-a încercat a se lua legătura cu entitățile debitoare, dacă sunt radiate sau falimentate*).

Contabilitatea furnizorilor și clienților, a celorlalte datorii și creanțe se ține pe categorii, precum și pe fiecare persoană fizică sau juridică. În acest sens, în contabilitatea analitică, furnizorii și clienții se grupează astfel: interni și externi, iar în cadrul acestora pe termene de plată, respectiv de încasare.

f) În cazul *mărfurilor returnate de clienți*, se corectează înregistrările contabile efectuate cu ocazia vânzărilor mărfurilor și anume: se corectează conturile 4111 „*Clienți*”, 707 „*Venituri din vânzarea mărfurilor*”, 607 „*Cheltuieli privind mărfurile*”, 371 „*Mărfuri*” prin stornare în roșu.

g) *Creanțele incerte, se înregistrează distinct în contabilitate (contul 4118 „Clienți incerti sau în litigiu” sau în conturi analitice ale conturilor de creanțe, pentru alte creanțe decât clienții).*

h) *Contabilitatea decontărilor cu personalul* cuprinde drepturile salariale, sporurile, adaosurile, premiile din fondul de salarii, indemnizațiile pentru concediile de odihnă,

precum și cele pentru incapacitate temporară de muncă, plătite din fondul de salarii, primele reprezentând participarea personalului la profit, acordate potrivit legii și alte datorii în bani și/sau în natură datorate de entitate personalului pentru munca prestată.

În legătură cu salariile, intervin *contribuțiile sociale* care cuprind obligațiile pentru contribuția la asigurările sociale, contribuția la asigurările sociale de sănătate și la constituirea fondului pentru ajutorul de șomaj.

Beneficiarii de venituri din salarii datorează un impozit lunar final, care se calculează și se reține la sursă de către plătitorii de venituri. Impozitul se calculează lunar astfel:

- *la locul unde se află funcția de bază*, se aplică 16% asupra bazei de calcul determinată ca diferență între venitul net din salarii, calculat prin deducerea din venitul brut a contribuțiilor obligatorii aferente unei luni și
 - *pentru veniturile obținute în alte contracte*, cota de 16% se aplică asupra bazei de calcul determinate ca diferență între venitul brut și contribuțiile obligatorii pe fiecare loc de realizare a acestora;
 - *în cazul veniturilor din salarii stabilite pentru perioada anterioară*, impozitul se calculează și se reține la data efectuării plății și se virează până la data de 25 a lunii următoare celei în care s-a plătit.
- i) În categoria *decontărilor cu bugetul statului și fondurile speciale*, intră: impozitul pe profit/venit, taxă pe valoarea adăugată, impozitul pe venituri de natura salariilor, subvențiile de primit, alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate.

Impozitul pe profit/venit de plată trebuie recunoscut ca datorie în limita sumei neplătite. Dacă suma plătită depășește suma datorată, surplusul trebuie recunoscută drept creanță. Plățile anticipate în contul impozitului pe profit, se reflect distinct în contabilitate (*contul 4411 Impozitul pe profit*).

Taxa pe valoarea adăugată pentru achizițiile și livrările de bunuri sau prestările de servicii efectuate în România se determină potrivit legii și se înregistrează în contabilitate.

Impozitul pe venituri de natura salariilor, cuprinde totalul impozitelor individuale calculate potrivit legii și se înregistrează în conturi distincte.

Accizele și fondurile speciale incluse în prețuri sau tarife sunt reflectate în contabilitate pe seama conturilor corespunzătoare de datorii, fără a tranzita prin conturile de venituri și cheltuieli. Subvențiile se înregistrează în contabilitate în conturi distincte.

- j) *Dividendele repartizate deținătorilor de acțiuni*, propuse sau declarate după data bilanțului, precum și celelalte repartizări similare efectuate din profit, nu trebuie recunoscute ca datorie la data bilanțului.
- k) *Creanțele/datoriile entității față de alți terți, alții decât personalul propriu*, clienții și furnizorii se înregistrează în conturile de debitori/creditori diverși.
- l) *Cheltuielile efectuate și veniturile realizate în exercițiul financiar curent, dar care privesc exercițiile financiare următoare*, se înregistrează distinct în contabilitate, la cheltuieli în avans sau venituri în avans.
- m) Operațiunile care nu pot fi înregistrate direct în conturile corespunzătoare, pentru care sunt necesare clarificări ulterioare, se înregistrează, provizoriu, în contul 473 *Decontări din operații în curs de clarificare*. Sumele înregistrate în acest cont trebuie clarificate de către entitate într-un termen de cel mult trei luni de la data constatării.

Bibliografie:

1. *** Legea nr.31/1990 privind societățile comerciale, republicată (M.O. nr.1066 /17.11.2004), cu modificările și completările ulterioare.
2. *** IAS 8 „*Politici contabile, modificări în estimările contabile și erori*”, Standardele de Raportare Financiară, Editura CECCAR, București, 2007.
3. *** Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 3055/2009 pentru aprobarea reglementărilor

conforme cu directivele europene, publicat în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 766 bis/10.11.2009.

4. *** Petre G., *Politici contabile între necesitate și obligație legală*, Audit financiar nr.1/2010.
5. IASB, *Standardele Internaționale de Raportare Financiară*, Editura CECCAR, 2007.
6. *** *Legea contabilității nr. 82/1991*, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I., nr. 454/18.06.2008.
7. Pișleag A., *Diagnosticul financiar al întreprinderii*, Editura Matrix Rom, București, 2002.
8. Pișleag A., *Contabilitate financiară curentă*, Editura Alma Mater, Sibiu, 2011.